

KARBON PİYASALARININ İŞLETİLMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik, sera gazı emisyonlarının uygun maliyetli ve ekonomik açıdan verimli bir şekilde azaltılmasını teşvik etmek amacıyla emisyon ticaret sistemi kapsamında tahsisatların dağıtımına ve alış satışına ilişkin olarak karbon piyasalarının kurulması ve işletilmesine yönelik usul ve esasları belirler.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Başkanlık: İklim Değişikliği Başkanlığını,
- b) Birincil karbon piyasası: Tahsisatların katılımcılar arasında dağıtımını sağlamaya yönelik ihale yöntemiyle işlemlerin yapıldığı, Piyasa İşletmecisi tarafından organize edilip işletilen piyasayı,
- c) Emisyon Ticaret Sistemi (ETS): Sera gazı emisyonlarına bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan ve tahsisatların alınıp satılması suretiyle sera gazı emisyonunu sınırlandıran veya sınırlandırmayı teşvik eden ulusal ve/veya uluslararası piyasa temelli mekanizmayı,
- ç) Emisyon Ticaret Piyasa Yönetim Sistemi (ETPYS): Karbon piyasalarına ilişkin işlemlerin yürütülmesi amacıyla, Piyasa İşletmecisi tarafından işletilen ve sistem katılımcılarının/piyasa katılımcılarının kullanımına sunulan ve küçük istemci yapısında çalışan uygulamaları,
- d) İhale: Tahsisatların, piyasa katılımcıları arasında dağıtılması amacıyla Piyasa İşletmecisi tarafından birincil karbon piyasasında satışa sunulmasını,
- e) İkincil karbon piyasası: Tahsisatların sürekli ticaret yöntemi ile alış satışının gerçekleştirildiği, Piyasa İşletmecisi tarafından organize edilip işletilen spot karbon piyasasını ve fiziksel teslimatlı vadeli karbon piyasasını,
- f) İşlem Kayıt Sistemi (İKS): Tahsisatların ihracı, elde bulundurulması, başka bir hesaba transferi, iptali ve itfası işlemlerinin yapıldığı ve bu işlemlerin hak sahibi bazında hesaplarda izlendiği elektronik veri sistemini,
- g) İşletmeci: 17/5/2014 tarihli ve 29003 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmeliğin EK-1’inde belirtilen faaliyeti yürüten veya tesisi işleten ve mülkiyet hakkı, kiralama veya diğer hukukî yollarla kullanma hakkına sahip bulunan sorumlu kişileri,
- ğ) Karbon piyasaları: Tahsisatların ve/veya emisyon ticaretine ilişkin uygun görülen standartlaştırılmış diğer sözleşmelerin ve belgelerin alış satışının gerçekleştirildiği; ikili anlaşma piyasası ile EPIAŞ tarafından organize edilip işletilen birincil ve ikincil karbon piyasalarını,
- h) Karbon Referans Fiyatı (KRF): İhale sonucunda oluşan fiyatı,
- ı) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

i) Lot: Birincil ve ikincil karbon piyasaları kapsamında tekliflerin bildirilmesi amacıyla kullanılan ve birincil karbon piyasasında 500, ikincil karbon piyasasında 1000 tahsisat miktarını,

j) Merkezi uzlaştırma kuruluşu: Piyasa katılımcıları arasındaki bu Yönetmelikle belirlenecek olan mali işlemleri yürütmek üzere kullanılan, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre merkezi takas kuruluşu olarak kurulan merkezi uzlaştırma kuruluşunu,

k) Piyasa İşletmecisi: Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPIAŞ)'ni,

l) Piyasa katılımcısı: ETS kapsamında belirlenen işletmecilerden bu Yönetmelikte düzenlenen kayıt işlemlerini tamamlamış ve piyasa katılım anlaşmalarını imzalamış katılımcıları,

m) Sistem katılımcısı: ETS kapsamında belirlenen işletmecilerden bu Yönetmelikte düzenlenen kayıt işlemlerini tamamlamış ve İKS katılım anlaşmasını imzalamış katılımcıları,

n) Standart teklif: Belirli bir fiyat ve miktar bilgisine sahip alış veya satış teklifini,

o) Tahsisat: Devredilebilen, kaydi olarak ihraç edilen ve belirli bir süre boyunca bir ton karbondioksit eşdeğerinde misli nitelikte sera gazı emisyon iznini,

ö) Tahsisat ikili anlaşmaları: Sistem katılımcıları arasında gerçekleştirilen, tahsisatların alış satışının yapıldığı ticari anlaşmaları,

p) Ticari işlem onayı: Piyasa İşletmecisinin, eşleşmeyi takiben, her bir piyasa katılımcısına yapmış olduğu ve ilgili piyasa katılımcısı için belirlenmiş olan alış satış miktarlarını içeren bildirimleri,

ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçen diğer ifade ve kısaltmalar, ilgili mevzuattaki anlam ve kapsama sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar ve Sorumluluklar

Karbon piyasalarına ilişkin genel esaslar

MADDE 4- (1) Piyasa İşletmecisi, karbon piyasalarına ilişkin olarak ihale yöntemiyle tahsisatların ETS kapsamındaki yükümlü işletmecilere dağıtımını sağlayan birincil karbon piyasası ile ilgili yükümlülük dönemi için ihale ve/veya ücretsiz tahsisat yöntemi ile yükümlü işletmecilere dağıtımını yapılan tahsisatların piyasa katılımcıları arasında alış satış işleminin yapıldığı ikincil karbon piyasasının işletimini yapar.

(2) İkili anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilen tahsisat ticaretine ilişkin bilgiler Piyasa İşletmecisine bildirilir.

(3) Birincil ve ikincil karbon piyasalarında gerçekleştirilen işlemler ETPYS üzerinden gerçekleştirilir.

(4) Piyasa İşletmecisi birincil ve ikincil karbon piyasalarındaki faaliyetlerini Başkanlık ve Kurum ile her türlü koordinasyon ve haberleşmeyi sağlayarak yürütür.

(5) Birincil ve ikincil karbon piyasaları temel olarak aşağıdaki işlevleri yerine getirir:

a) Yükümlü işletmecilerin sera gazı emisyonlarının maliyet etkin ve ekonomik olarak verimli bir şekilde azaltılmasının desteklenmesi

b) Birincil karbon piyasası aracılığıyla yükümlülük dönemi içinde tahsisatlara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilme ve yönetilme olanağının sağlanması

c) İkincil karbon piyasası aracılığıyla yükümlülük dönemi içinde İşlem Kayıt Sistemindeki hesabında bulunan tahsisatları yeniden ticarete konu edebilme olanağının sağlanması

ç) Vadeli karbon piyasası aracılığıyla fiyat değişim riskinden korunma ve ileriye dönük olarak fiyat beklentilerini görme imkanının sağlanması

(6) Sistem katılımcıları/piyasa katılımcılarının bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirdikleri faaliyetlerini piyasa ve/veya sistem işletimine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirmeleri esastır.

Piyasa İşletmecisinin genel sorumlulukları

MADDE 5- (1) Piyasa İşletmecisi; birincil ve ikincil karbon piyasalarının işletimi, uzlaştırma yönetimi, uzlaştırma sonucu oluşan faturaların, tahakkuk, tahsilat ve ödemesi ile veri yayımlama faaliyetlerini, eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin, şeffaflık ve sorumluluk ilkeleri çerçevesinde yürütür.

(2) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil karbon piyasalarının işletimine ilişkin aşağıdaki faaliyetleri yürütür:

a) İKS'nin kurulması, işletilmesi ve ilgili veri alışverişinin sağlanması amacıyla Başkanlığın izleme, raporlama ve doğrulama sistemi ile entegre edilmesi

b) Söz konusu piyasaların bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak işletilmesi

c) Kendi faaliyetleri kapsamındaki karbon piyasalarının kurulması ve işletimine ilişkin her türlü mevzuat önerilerinin hazırlanması ve Kuruma sunulması

ç) Söz konusu piyasaların işletimine ilişkin her türlü düzenlemelerin hazırlanması ve yayımlanması

d) Söz konusu piyasaların işletimine ilişkin hususlarda uygulamaya yönelik kararların alınması, yetkili mercilere öneri ve/veya tekliflerde bulunulması, mevzuatla kendisine verilen diğer görevlerin yerine getirilmesi

e) Söz konusu piyasaların etkin gelişimi ve kullanımını destekleyecek çözümlerin geliştirilmesi için önerilerde bulunulması

(3) Piyasa İşletmecisi uzlaştırma yönetimine ilişkin olarak uzlaştırma işlemlerinin gerçekleştirilerek tahakkuk ettirilecek alacak ve borç miktarlarının hesaplanması ve ilgili alacak ve borç bildirimlerinin hazırlanması faaliyetlerini yürütür.

(4) Piyasa İşletmecisi veri yayımlama ve raporlamaya ilişkin olarak aşağıdaki faaliyetleri yürütür:

a) Karbon piyasalarına ilişkin olarak Başkanlık ve Kurum tarafından talep edilecek raporların hazırlanması ve yayımlanması

b) Birincil ve ikincil karbon piyasalarına ilişkin bilgilerin ve bu piyasalarda oluşan fiyatların duyurulması

c) Karbon piyasalarında gerçekleşen işlemlere ilişkin istatistiklerin düzenlenmesi ve yayımlanması

(5) Piyasa İşletmecisinin, birincil ve ikincil karbon piyasalarının işletimi, uzlaştırma yönetimi ve veri yayımlama faaliyetlerine ek olarak ilgili mevzuatın diğer hükümleri çerçevesindeki görevlerini yerine getirmesi esastır.

(6) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil karbon piyasalarında merkezi karşı taraf sıfatıyla alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenmek suretiyle takasın tamamlanmasını taahhüt ederek merkezi karşı taraf hizmetini yürütür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşlem Kayıt Sistemi ve Piyasa Kayıt Süreçleri

İşlem Kayıt Sistemi

MADDE 6- (1) Piyasa İşletmecisi, ETS'nin bütünlüğünü sağlamak üzere İKS'yi kurar ve işletir.

- (2) Piyasa İşletmecisi İKS kapsamında;
- Tahsisatların ihracı, hesapta bulundurulması, iptali ve hesaplar arasında transferi işlemlerinin sağlanmasından,
 - Tahsisatların ve bunlara bağlı hakların elektronik ortamda hesap sahipleri bazında izlenmesinden,
 - Kayıtların ilgili mevzuatta öngörülen çerçevede gizliliğinin sağlanmasından, sorumludur.

İşlem Kayıt Sisteminde hesap açılması

MADDE 7- (1) ETS kapsamında belirlenen işletmeciler İKS’de hesap açtırmak zorundadır.

(2) İKS’de hesap açılabilmesi için Piyasa İşletmecisine başvuruda bulunulur ve merkezi uzlaştırma kuruluşunda hesap açılır.

(3) İşletmeciye ilişkin bilgiler Başkanlığın izleme, raporlama ve doğrulama sisteminden ETPYS’ye aktarılır.

(4) İKS’de hesap açtırmak için başvuruda bulunan işletmeciler aşağıda belirtilen bilgi ve belgeleri yazı ile Piyasa İşletmecisine sunar:

- İşletmeci kayıt formu
- Belgelerde imzası bulunan kişilerin yetki belgelerinin ve imza sirkülerinin aslı ya da noter onaylı sureti
- Ticaret sicil gazetesi fotokopisi
- İKS katılım anlaşması
- Merkezi uzlaştırma kuruluşu anlaşmasının sureti

(5) İşletmeciler, kayıt sürecinin tamamlanması için yıllık katılım ücretini Piyasa İşletmecisinin merkezi uzlaştırma kuruluşundaki hesabına yatırır. Yıllık katılım ücretini yatırmayan işletmecilerin kayıt başvurusu işleme alınmaz.

Başvuruların incelenmesi ve değerlendirilmesi

MADDE 8- (1) Piyasa İşletmecisi, başvuru dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere ilişkin inceleme ve değerlendirme ile söz konusu bilgi ve belgelerin ETPYS’ye aktarılmış bilgilerle uygunluğuna ilişkin incelemeleri başvuru tarihini izleyen on iş günü içerisinde tamamlar.

(2) İnceleme ve değerlendirme neticesinde tespit edilen eksiklikler ve söz konusu eksikliklerin giderilmemesi halinde kayıt işleminin yapılamayacağı hususu başvuru sahibine bildirilerek, eksiklerin giderilmesi için on iş günü süre verilir.

(3) Başvuru dosyaları uygun bulunan veya tespit edilen eksikliklerini on iş günü içerisinde tamamlayan işletmecilerin ETPYS üzerinden yaptığı kayıt başvurusu onaylanır ve onayı müteakip sistem katılımcısı olmaya hak kazanılır.

(4) Eksiklerini zamanında tamamlamayan işletmecilerin kayıt işlemi yapılmaz.

(5) Başvuru dosyasının incelenmesi ve değerlendirilmesi sırasında ihtiyaç duyulan her türlü ek bilgi ve belge işletmecilerden istenebilir.

Birincil karbon piyasasına kayıt

MADDE 9- (1) Birincil karbon piyasasına kayıt işleminin tamamlanması için;

- İKS’de hesap açılması,
- Birincil karbon piyasası katılım anlaşmasının imzalanması, zorunludur. Başvuru sahipleri, kayıt işlemlerinin tamamlanması ile piyasa katılımcısı olmaya hak kazanır.

(2) İlgili piyasa katılımcısının merkezi uzlaştırma kuruluğu ile yaptığı katılım anlaşmasının herhangi bir nedenle sona ermesi durumunda sistem katılımcısı/piyasa katılımcısı statüsü ortadan kalkar.

(3) Birincil karbon piyasasına katılmak için kayıt başvurusu ETPYS üzerinden gerçekleştirilir. Gerekli görülmesi halinde Piyasa İşletmecisi tarafından ilan edilecek bilgi ve belgeler belirlenen formatta Piyasa İşletmecisine sunulur.

Spot karbon piyasasına kayıt

MADDE 10- (1) Spot karbon piyasasına kayıt işleminin tamamlanması için;

a) İKS’de hesap açılması,

b) Spot karbon piyasası katılım anlaşmasının imzalanması,

zorunludur. Başvuru sahipleri, kayıt işlemlerinin tamamlanması ile piyasa katılımcısı olmaya hak kazanır.

(2) İlgili piyasa katılımcısının merkezi uzlaştırma kuruluğu ile yaptığı katılım anlaşmasının herhangi bir nedenle sona ermesi durumunda sistem katılımcısı/piyasa katılımcısı statüsü ortadan kalkar.

(3) Spot karbon piyasasına katılmak için başvuru ETPYS üzerinden gerçekleştirilir. Gerekli görülmesi halinde Piyasa İşletmecisi tarafından ilan edilecek bilgi ve belgeler belirlenen formatta Piyasa İşletmecisine sunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Birincil Karbon Piyasası

İhale yöntemi genel esasları

MADDE 11- (1) Tahsisatlar yıllık olarak belirlenen miktarda ihale yöntemiyle satışa arz edilir. Bir yıl içerisinde ihaleye sunulacak toplam tahsisat miktarının, yıl içerisinde düzenlenecek ihalelere eşit miktarda dağıtılması esastır.

(2) Birincil karbon piyasası, Piyasa İşletmecisi tarafından işletilir.

(3) 9 uncu maddede belirtilen koşulları sağlayan piyasa katılımcıları bir ihalede doğrudan teklif verebilir.

(4) İhalelerde asgari teklif büyüklüğü 1 lot’tur. Her 1 lot’luk alış teklifinin değeri 500 tahsisattır. 1 tahsisat 1 ton karbondioksit ve eşdeğeri sera gazı emisyon değerine karşılık gelir. Tekliflerde fiyatlar için TL/tCO₂, miktarlar için lot adeti kullanılır.

(5) Piyasa İşletmecisi düzenlediği ihalelere erişim yöntemlerini tüm taraflara eşit şekilde sağlamakla yükümlüdür.

(6) Tahsisatlar, Piyasa İşletmecisinin tek satıcı rolünü üstlendiği ihale yöntemi ile piyasa katılımcılarının erişimine sunulur.

(7) Piyasa İşletmecisi Başkanlığın görüşünü alarak takip eden takvim yılı için ihale takvimini hazırlayarak en geç ekim ayı sonuna kadar Kurum onayına sunar. Kurumun onayını müteakip ihale takvimini en geç kasım ayının son iş gününe kadar kamuoyuna ve piyasa katılımcılarına ilan eder. İhale takvimi; ihale tarihi, seans başlangıç ve bitiş süresi, ihaleye konu edilen tahsisat miktarı ve ihale ile ilgili diğer detayları içerir.

(8) İhaleye sunulan teklif miktarının, toplam ihaleye sunulan tahsisat miktarından az olması durumunda ihale iptal edilir.

(9) İptal edilen ihaleye konu tahsisatlar, sonraki ihalelerde satışa sunulabilir.

(10) İhale sonucu elde edilen gelir, ETS kapsamındaki sektörler başta olmak üzere stratejik öncelikli sektörlerde faaliyet gösteren tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarının yeşil dönüşüm ve adil geçiş desteklerini kullanması veya bu desteklerinin kullanımının teşvik edilmesi için uygun mekanizmalar oluşturulması amacıyla açılan ilgili hesaplara aktarılır.

İhale platformunun işletilmesi

MADDE 12- (1) Piyasa İşletmecisi ihalelere ilişkin olarak;

- a) Gerekli teknik altyapının sağlanmasından,
- b) İlgili tarafların erişiminin sağlanmasından,
- c) İhalelerin düzenlenmesinden,
- ç) İhale takviminin yönetilmesinden,
- d) İhalelerin sonuçlarının duyurulmasından ve bildirilmesinden,
- e) İhale sonucunda oluşan KRF'nin ilan edilmesinden,
- f) İhale gelirlerinin 11 inci maddenin onuncu fıkrasında belirtilen hesaplara aktarılmasından,
- g) İhaleye sunulan tahsisatların İKS'de eşleşen teklif sahiplerine transfer edilmesinden,
- ğ) Katılımcıların ticari işlem onayları kapsamında yapmaları gereken ödemelere ilişkin bilgilerin merkezi uzlaştırma kuruluşuna iletilmesinden,
- h) İhaleye ilişkin gerekli uzlaştırma ve faturalama işlemlerinin gerçekleştirilmesinden, sorumludur.

İhale süreçleri

MADDE 13- (1) Piyasa İşletmecisi tarafından yürütülen ihale süreci;

- a) İhale takviminin ve bu kapsamda seansların belirlenmesini,
 - b) İhaleye sunulacak tekliflerin kabul şartlarının belirlenmesini,
 - c) İhalenin yürütülmesini,
 - ç) İhale sonuçlarının hesaplanmasını ve ilan edilmesini,
 - d) İhale sonucuna göre gerçekleşecek ödemelerin ve tahsisatların İKS'de transferinin gerçekleştirilmesine ilişkin süreçlerin yönetilmesini,
 - e) Tahsilat riskine ilişkin teminat mekanizmasının oluşturulmasını,
 - f) Kurum ve Başkanlık tarafından istenen bilgi ve belgelerin sunulmasını,
 - g) İhaleye ilişkin gözetim faaliyetinin yürütülmesini ve piyasa bozucu davranışların Kuruma bildirilmesini,
- kapsayan süreçleri ifade eder.

Birincil karbon piyasası seansı

MADDE 14- (1) İhale takvimine göre düzenlenen seanslara ilişkin süreçler aşağıda belirtilen esaslardan meydana gelir:

- a) İhaleye teklif sunulabilecek süre, bir seans gününde en az iki saat olacak şekilde belirlenir.
- b) Piyasa İşletmecisi, ayda en az bir ihale düzenlenecek şekilde ihalelerin tarih ve saatlerini resmi tatil günlerini dikkate alarak belirler. Dört iş gününü geçen resmi tatillerin olduğu hafta seans açılmaz.
- c) Olağanüstü durumlarda, Piyasa İşletmecisi, piyasa katılımcıları ve ilgili tüm taraflara bilgi vererek, herhangi bir seansın tarihini ve saatlerini değiştirebilir.

İhalelere teklif sunma

MADDE 15- (1) İhalelerde, piyasa katılımcıları yalnızca alış yönlü teklif sunabilir.

(2) İhalelerde katılımcıların teklifleri ile ilişkili olarak Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenecek oranda teminat alınır. Teminatı yetersiz olan katılımcılar ilgili seans için teklif sunamaz.

(3) Piyasa katılımcıları ihalelerde sunacağı teklifleri, aynı seans içinde teklif sunan diğer piyasa katılımcılarının tekliflerini görmeden sunar.

(4) Katılımcılar lot miktarı ve fiyat bilgisi girerek tekliflerini seans kapanış saatine göre sunabilir, güncelleyebilir veya iptal edebilir.

(5) Sunulan teklifler eşleşmediği, yeni bir teklifle değiştirilmediği, iptal edilmediği veya askıya alınmadığı takdirde ilgili seans boyunca aktiftir.

Eşleştirme

MADDE 16- (1) İhalede sunulan teklifler aşağıdaki usule göre eşleşir:

a) Teklifler en yüksek fiyattan en düşük fiyata doğru sıralanır.
b) Aynı fiyat için sunulan alış tekliflerinde teklif zamanı baz alınır. Önce girilen teklifler sonra girilen tekliflere göre sıralamada yukarıda yer alır.

c) Satışa sunulan tahsisat miktarları ile alış teklifleri eşleştirilir. Satışa sunulan tahsisat miktarının tamamen veya kısmen eşleştiği en son alış teklifi fiyatı KRF olarak belirlenir.

ç) İlgili seanstaki tüm katılımcılar için eşleşme fiyatı KRF'dir.

d) Birincil karbon piyasasında sunulan tahsisatların tamamen eşleşmemesi durumunda Piyasa İşletmecisi tarafından seans iptal edilir. Seansların iptal olması halinde Piyasa İşletmecisi ivedilikle Başkanlığı, Kurumu ve piyasa katılımcılarını bilgilendirir, ihale takvimini yeniden düzenler ve iptal olan seansta piyasaya sunulmuş olan tahsisatlar, sonraki ihalelerde satışa sunulabilir.

(2) Piyasa katılımcısı tarafından, eşleşen her bir teklif için sunulan fiyat teklifinden bağımsız olarak her bir tahsisat için KRF üzerinden hesaplanan tutar ödenir.

(3) İhaleye sunulan tahsisatlar, ihale sonuçlarına göre tahsisatların eşleşen teklif sahiplerine teslim edilmesine kadar Piyasa İşletmecisinin İKS'deki hesabında bloke edilir.

Birincil karbon piyasası ticari işlem onayı

MADDE 17- (1) Piyasa İşletmecisi, ilgili piyasa katılımcılarına ticari işlem onaylarını seans bitişini takiben ETPYS üzerinden bildirir.

(2) Ticari işlem onayı asgari olarak;

a) Piyasa katılımcısının adı ve katılım kodunu,
b) KRF ve alış miktarlarını,
c) Piyasa İşletmecisi tarafından gerekli görülmesi halinde ETPYS aracılığı ile piyasa katılımcılarına duyurulacak diğer bilgileri,
içerir.

(3) Ticari işlem onayını müteakip tahsisatlar, Piyasa İşletmecisi tarafından eşleşen teklif sahibine İKS'de transfer edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Spot Karbon Piyasası ve İkili Anlaşmalar

Spot karbon piyasasına ilişkin genel esaslar

MADDE 18- (1) Spot karbon piyasasına ilişkin genel esaslar şunlardır:

a) Spot karbon piyasasında piyasa katılımcıları İKS'deki hesaplarında yer alan tahsisatlara ilişkin alış ve/veya satış işlemleri gerçekleştirebilir.

b) Piyasa İşletmecisi, spot karbon piyasası seanslarına ilişkin bilgileri piyasa katılımcıları ile paylaşır.

c) Spot karbon piyasası sürekli ticaret usulüne göre işletilir.

ç) Spot karbon piyasasında, kontratlar Piyasa İşletmecisi tarafından işleme açılır.

d) Spot karbon piyasasında işleme açılan kontratlar, eşleşen fiyat üzerinden eşleşme miktarı kadar tahsisatı teslim alma veya teslim etme yükümlülüğü doğurur.

e) Kontratlar spot karbon piyasası seans bilgilerine göre ilgili iş günü seans süresince işleme açılır.

f) Spot karbon piyasası seanslarında, piyasa katılımcıları alış ve/veya satış yönünde teklif sunabilir. Piyasa katılımcıları İKS'deki tahsisat miktarı ve aynı seans içerisinde spot

karbon piyasasında aldıkları tahsisat miktarı toplamı kadar satış teklifi sunabilir.

g) Asgari alış veya satış teklif büyüklüğü 1 lot'tur. Her 1 lot'luk alış teklifinin değeri 1000 tahsisattır. 1 tahsisat 1 ton karbondioksit ve eşdeğeri sera gazı emisyon değerine karşılık gelir. Tekliflerde fiyatlar için TL/tCO₂ cinsinden 50 kuruş ve katları, miktarlar için lot adedi kullanılır.

ğ) Teminatı yetersiz olan katılımcılar ilgili seans için alış teklifi sunamaz.

Spot karbon piyasası seansı

MADDE 19- (1) Spot karbon piyasasında seanslar, haftada en az bir iş günü saat 10:00-15:00 arasında açılır.

(2) Piyasa İşletmecisi piyasa ihtiyaçları doğrultusunda ve ETPYS aracılığıyla piyasa katılımcılarına bildirmek koşuluyla hafta içerisinde yeni seans açabilir, seans açılış gününü ve/veya seans sürelerini değiştirebilir.

(3) Seans süresince piyasa katılımcıları;

a) Teklif girişi yapabilir.

b) Aktif ve pasif tekliflerinin miktar ve fiyatlarını değiştirebilir.

c) Aktif tekliflerini iptal edebilir veya pasif hale getirebilir.

ç) Pasif tekliflerini aktif hale getirerek teklif defterine gönderebilir veya iptal edebilir.

d) Belirlenen süreler içerisinde itirazda bulunabilir.

Seans sonrası

MADDE 20- (1) Seans sonrası dönem, seans günlerinde ilgili seansın kapanış saati ve sonrasında 30 dakikalık dönemi ifade eder.

(2) Seans sonrası dönemde;

a) Kontratlar işleme kapatılır.

b) Bir sonraki seans açılış zamanına kadar yeni teklif girişlerine izin verilmez.

c) Teklif defterinde yer alan eşleşmemiş tüm teklifler iptal edilir.

ç) Süreci devam eden itirazlar sonuçlandırılır.

Teklifler

MADDE 21- (1) Piyasa katılımcıları tarafından standart teklif sunulur.

(2) Spot karbon piyasasında sunulan teklifler özelliklerine göre;

a) Aktif, henüz eşleşmemiş olup teklif defterinde eşleşmeyi bekleyen,

b) Pasif, teklif defterinde yer almayan, piyasa katılımcıları tarafından aktif hale getirilebilen,

teklif olmak üzere sınıflandırılır.

(3) Teklifler tamamen veya kısmen eşleşebilir.

(4) Alış teklifindeki fiyat, piyasa katılımcısının teklifte belirttiği miktarı aşmayacak miktardaki tahsisatı satın almak için teklif ettiği azami fiyattır.

(5) Satış teklifindeki fiyat, piyasa katılımcısının teklifte belirttiği miktarı aşmayacak miktardaki tahsisatı satmak için teklif ettiği asgari fiyattır.

(6) Satış teklifine konu olan tahsisatlar, ilgili teklif eşleşmediği, yeni bir teklifle değiştirilmediği veya iptal edilmediği sürece, ilgili teklifi sunan piyasa katılımcısının hesabında bloke edilir ve piyasa katılımcısı tarafından bloke süresince ETPYS'de başka bir işleme konu edilemez.

(7) Piyasa katılımcıları konratlara ilişkin tekliflerini seans süresince ETPYS aracılığıyla Piyasa İşletmecisine bildirir.

(8) Tekliflerin bildirim, tekliflerin ETPYS'ye kaydının tamamlanması ile gerçekleşir. Tekliflerin ETPYS'ye kaydının tamamlanması asgari olarak teklife bir kayıt numarası verilmesi

ve teklifin ETPYS'ye giriş zamanının saat, dakika, saniye ve milisaniye olarak kaydedilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(9) ETPYS'ye kaydı tamamlanan teklif; eşleşmediği, yeni bir teklifle değiştirilmediği veya iptal edilmediği takdirde ilgili kontratın seans süresince aktiftir.

(10) Piyasa katılımcılarının kontratlara sunacağı teklifler asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerir:

a) Piyasa katılımcısının adı ve katılım kodu

b) Teklif tipi

c) Teklifin yönü

ç) Fiyat ve miktar bilgisi

d) Teklif sunulan kontrat

e) Piyasa İşletmecisi tarafından istenecek ve ETPYS aracılığı ile piyasa katılımcılarına duyurulacak diğer bilgiler

(11) Piyasa İşletmecisi, piyasa katılımcılarının kendi teklifleri ile eşleşmelerini engellemek için gerekli tedbirleri alır.

Alış teklifleri için eşleşme kuralları

MADDE 22- (1) Teklif bildirim şartlarına uygun olarak ilgili kontrat için alış yönünde verilen tekliflerde;

a) Alış teklif fiyatı, en iyi satış teklif fiyatından büyük veya en iyi satış teklif fiyatına eşitse tekliflerin miktarları karşılaştırılır:

1) Alış teklif miktarı en iyi satış teklif miktarına eşitse tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen satış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir.

2) Alış teklif miktarı en iyi satış teklif miktarından büyükse satış teklif miktarı kadar kısmı eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen satış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Eşleşen satış teklifi teklif defterinden çıkarılır. Kısmi eşleşen alış teklifinin kalan miktarı için fiyat uygunluğu olan satış teklifi olup olmadığına bakılır, uygun satış teklifinin olmaması durumunda en iyi alış teklifi olarak teklif defterinde beklemeye devam eder. En iyi alış teklifi listesi sıralı olarak yeniden güncellenir.

3) Alış teklif miktarı en iyi satış teklif miktarından küçükse alış teklif miktarı tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen satış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Kısmi eşleşen satış teklifinin kalan miktarı teklif önceliği korunarak teklif defterinde beklemeye devam eder.

b) Alış teklif fiyatı, en iyi satış teklif fiyatından küçükse teklif defterinde en iyi alış teklif listesine fiyat sırasına göre eklenir.

Satış teklifleri için eşleşme kuralları

MADDE 23- (1) Teklif bildirim şartlarına uygun olarak ilgili kontrat için satış yönünde verilen tekliflerde;

a) Satış teklif fiyatı, en iyi alış teklif fiyatından küçük veya eşitse tekliflerin miktarları karşılaştırılır:

1) Satış teklif miktarı en iyi alış teklif miktarına eşitse tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen alış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir.

2) Satış teklif miktarı, en iyi alış teklif miktarından büyükse alış teklif miktarı kadar kısmı eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen alış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Eşleşen alış teklifi teklif defterinden çıkarılır. Kısmi eşleşen satış teklifinin kalan miktarı için fiyat uygunluğu olan alış teklifi olup olmadığına bakılır, uygun alış teklifinin olmaması durumunda en iyi satış teklifi olarak teklif defterinde beklemeye devam eder. En iyi satış teklifi listeleri sıralı olarak yeniden güncellenir.

3) Satış teklif miktarı, en iyi alış teklifinin miktarından küçükse satış miktarı kadar tamamen eşleştirilir. Eşleşme, teklif defterinde önceden girilmiş olup bekleyen alış teklif fiyatına göre gerçekleştirilir. Kısmi eşleşen alış teklifinin kalan miktarı teklif önceliği korunarak teklif defterinde beklemeye devam eder.

b) Satış teklif fiyatı, en iyi alış teklif fiyatından büyükse teklif defterinde en iyi satış teklif listesine fiyat sırasına göre eklenir.

Spot karbon piyasası ticari işlem onayı

MADDE 24- (1) Eşleşen teklifler en iyi fiyatlı teklif sırasından çıkarılır ve Piyasa İşletmecisi, ilgili piyasa katılımcılarına ticari işlem onaylarını eşleşmeden sonra ETPYS üzerinden bildirir. Kısmen eşleşme olması durumunda, eşleşmemiş kalan miktar, teklif geçerli olduğu sürece teklif defterindeki yerini korur.

(2) Ticari işlem onayı asgari olarak aşağıdakileri içerir:

a) Piyasa katılımcısının adı ve katılım kodu

b) Eşleşmeye dair fiyat ve miktarlar

c) Eşleşmenin gerçekleştiği kontrat ve eşleşmenin gerçekleştiği zaman

ç) Piyasa İşletmecisi tarafından gerekli görülmesi halinde ETPYS aracılığı ile piyasa katılımcılarına duyurulacak diğer bilgiler

(3) Piyasa katılımcıları ticari işlem onayının gerçekleşmesinden sonra ETPYS üzerinden eşleşme işlemlerini, eşleşmenin karşı taraflarına ilişkin bilgi olmaksızın görebilir.

(4) Ticari işlem onayını müteakip tahsisatlar, Piyasa İşletmecisi tarafından alış teklifi eşleşen teklif sahibine İKS'de transfer edilir.

Tahsisat ikili anlaşma bildirimleri

MADDE 25- (1) Tahsisat ikili anlaşma bildirimlerinin, bildirim taraf olan her iki piyasa katılımcısı tarafından ortak olarak yapılması esastır. Tek bir piyasa katılımcısı tarafından yapılan ikili anlaşma bildirimleri geçerli sayılmaz.

(2) Tahsisat ikili anlaşma bildirimini yapacak piyasa katılımcılarının İKS'de hesap açması zorunludur.

(3) Tahsisat ikili anlaşmaları, anlaşmaya taraf piyasa katılımcıları tarafından, iş günleri saat 10:00-15:00 arasında ETPYS aracılığıyla Piyasa İşletmecisine bildirilir. Tahsisat ikili anlaşma bildirim süresi boyunca yapılan bildirimler tek taraflı olarak iptal edilebilir.

(4) Tahsisat ikili anlaşma bildirimini aşağıdaki bilgileri içerir:

a) İkili anlaşma bildirim için alıcı olan piyasa katılımcısı

b) İkili anlaşma bildirim için satıcı olan piyasa katılımcısı

c) İkili anlaşma bildirim miktarı

(5) İkili anlaşma bildirimine konu olan tahsisatlar, satış yönlü bildirimde bulunan piyasa katılımcısının İKS hesabında, ilgili transfer işlemi gerçekleştirilene kadar bloke edilir. Bloke edilen tahsisatlar, bloke edildiği süre boyunca piyasa katılımcısı tarafından ETPYS üzerinden herhangi bir işleme konu edilemez.

(6) İkili anlaşma bildirimine konu olan tahsisatlar, bildirimde bulunan piyasa katılımcılarının İKS hesapları arasında bildirim yapıldığı gün saat 15:05'te transfer edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Mali Hususlar

Piyasa İşletmecisinin mali hususlara ilişkin sorumlulukları

MADDE 26- (1) Piyasa İşletmecisi;

a) Merkezi uzlaştırma kuruluşunun belirlenerek katılımcıların bu hususa ilişkin olarak bilgilendirilmesinden,

b) Teminat ve ödeme işlemlerinin yürütülmesi amacıyla Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenen merkezi uzlaştırma kuruluşunun tüm taraflarca kullanılabilmesi amacıyla, merkezi uzlaştırma kuruluşu ile anlaşma yapılmasından,

c) Piyasa katılımcılarının sunmaları gereken teminat tutarlarının doğru şekilde hesaplanmasından,

ç) Piyasa katılımcılarının, sunmaları gereken teminat tutarları hakkında düzenli ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

d) Piyasa İşletmecisi adına sunulan elektronik teminat mektuplarının elektronik olarak muhafazasından ve kendisine sunulan elektronik teminat mektupları hakkında merkezi uzlaştırma kuruluşunun bilgilendirilmesinden,

e) Merkezi uzlaştırma kuruluşunun, piyasa katılımcılarının sunmakla yükümlü oldukları teminat tutarları ve alacakları/borçları hakkında, düzenli ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

f) Her bir katılımcının mevcut teminat tutarı ile sunmakla yükümlü olduğu teminat tutarını karşılaştırarak, gerekmesi halinde ilgili piyasa katılımcısına ETPYS üzerinden ve/veya merkezi uzlaştırma kuruluşu aracılığıyla teminat tamamlama çağrısında bulunulmasından,

g) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan teminat yönetimi ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından alınacak olan hizmet bedeline ilişkin oranlar ile merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan Türk lirası cinsinden nakit teminatların nemalandırılması hizmeti karşılığında tahsil edilecek olan fon yönetim komisyonu oranının piyasa katılımcılarına duyurulmasından,

ğ) Kendi nam ve hesabına, merkezi uzlaştırma kuruluşunda gerekli hesapların açılmasından,

h) Alacağın devri sözleşmeleri kapsamında yapılacak ödemeler ile ilgili olarak merkezi uzlaştırma kuruluşunun zamanında ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

ı) Elektronik sistemlerinde yapacağı planlı bakım ve güncellemeler hakkında önceden merkezi uzlaştırma kuruluşunun bilgilendirilmesinden, sorumludur.

Piyasa katılımcılarının mali sorumlulukları

MADDE 27– (1) Piyasa katılımcıları;

a) Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenen merkezi uzlaştırma kuruluşunda kendi namına, teminat ve ödemelere ilişkin işlemlerin gerçekleşmesine yönelik olarak teminat ve nakit hesabının zamanında ve doğru şekilde açılmasından,

b) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulacak olan elektronik teminat mektubu dışındaki diğer teminatları saklama ve nakit takas hizmetine ilişkin merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşmasının imzalanmasından,

c) Piyasa İşletmecisi tarafından fatura ödeme işlemlerinin yürütülmesi amacıyla aracı bankalarda, kendi namına, ödemelere ilişkin işlemlerin gerçekleşmesine yönelik olarak nakit hesabının zamanında ve doğru şekilde açılmasından,

ç) Piyasa İşletmecisi tarafından kendilerine bildirilen faturalara ilişkin olarak ödemelerin zamanında ve doğru bir şekilde yapılmasından,

d) Piyasa İşletmecisi namına sunmaları gereken teminat tutarının bu Yönetmelikte yer alan ilgili maddeler gereğince sunulmasından,

e) Ödeme yükümlülüklerini teminat altına almak için Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenen merkezi uzlaştırma kuruluşunda, adlarına açılmış olan teminat hesaplarına, Piyasa İşletmecisi tarafından bildirilen miktardaki teminatın zamanında yatırılmasından,

f) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan teminat yönetimi ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak kendilerinden talep edilen hizmet bedelinin merkezi uzlaştırma kuruluşuna zamanında yatırılmasından,

sorumludur.

Merkezi uzlaştırma kuruluşunun sorumlulukları

MADDE 28– (1) Merkezi uzlaştırma kuruluşu;

a) Teminat işlemleri ile fatura ve temlik ödemelerinin, zamanında ve doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi için Piyasa İşletmecisi, piyasa katılımcıları ile iletişimi sağlayacak olan altyapının kurulması ve kurulan sistemin işletilmesi, gerektiğinde ihtiyaç duyulan geliştirilmelerin yapılmasından,

b) Piyasa İşletmecisi adına sunulan elektronik teminat mektubu dışındaki diğer teminatların kabulü ve muhafazasından,

c) Teminatlara ilişkin gerçekleşen işlemlerin izlenmesinden,

ç) Piyasa İşletmecisinin, piyasa katılımcılarının teminat hesaplarında gerçekleştirilen işlemler ve mevcut teminat seviyesi hakkında zamanında ve doğru şekilde bilgilendirilmesinden,

d) Piyasa katılımcısının birincil ve ikincil karbon piyasalarına ilişkin olarak sunmuş olduğu teminat tutarının, ilgili katılımcının sağlaması gereken teminat seviyesinin altına düşmesi durumunda, ilgili piyasa katılımcısına sunması gereken teminat tutarına ilişkin teminat tamamlama çağrısı bildirimini yapılmasından,

e) Temerrüde düşen piyasa katılımcısına ilişkin temerrüt faizinin hesaplanması ve buna ilişkin olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

f) Piyasa katılımcıları tarafından ödenmesi gereken hizmet bedelleri ve fon yönetim komisyonları hakkında piyasa katılımcılarının bilgilendirilmesinden,

g) Teminat ve ödeme işlemlerinin yürütülmesi amacıyla yönelik olarak Piyasa İşletmecisi ile merkezi uzlaştırma kuruluşu anlaşmasının imzalanmasından,

ğ) Piyasa katılımcılarının elektronik teminat mektubu dışındaki diğer teminatlarını saklama, teminat yönetimi, nemalandırma ve nakit takas hizmetine ilişkin merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşmasının imzalanmasından,

h) Teminat yönetimi, fatura ve temlik ödemelerine ilişkin gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

ı) Piyasa İşletmecisi tarafından, piyasa katılımcılarına ilişkin olarak kendilerine gönderilen katılımcı bazındaki ticari işlemler ve teminat kullanımı gibi ticari sır niteliğindeki bilgi ve verilerin üçüncü kişilerle paylaşılmamasından,

i) Yetkili merciler ve Piyasa İşletmecisi tarafından kendisine bildirilen haciz ve iflas işlemleri sonucu, işlemle ilgili olarak söz konusu ödemelerin alacak kesinleşinceye kadar ilgili piyasa katılımcısının hesabının bloke edilmesi, ödemelerin doğru bir şekilde yapılmasının takibi ve yapılan ödemelere ilişkin olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

j) Piyasa İşletmecisi dışında yetkili merciler tarafından merkezi uzlaştırma kuruluşuna bildirilen haciz, iflas ve tedbir işlemlerinde gerekli işlemlerin uygulanması ve Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

k) Piyasa katılımcıları tarafından tevdi edilecek teminatların yatırma ve çekme süreleri gibi hususlara ilişkin değişikliklerin Piyasa İşletmecisine önerilmesi, bunların uygulanması ve bu hususlar çerçevesinde yatırılacak teminatların kabul edilmesi,

l) Teminat olarak kabul edilecek menkul kıymetlerin değerlendirme katsayılarının Piyasa İşletmecisinin uygun görüşüyle belirlenmesi ve uygulanmasından,

m) Elektronik sistemlerinde yapacağı planlı bakım ve güncellemeler hakkında en az on gün önceden Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden,

n) Nakit takası, tahsilat, teminat yönetimi ve benzeri iş ve işlemlerin, bu Yönetmelik ve diğer ilgili mevzuatta belirtilen gün ve saatlerde yerine getirilmesinden,

o) Piyasa İşletmecisi tarafından kendisine bildirilen temliknameler kapsamındaki ödemelerin doğru bir şekilde yapılmasının takibinden ve yapılan ödemelere ilişkin olarak Piyasa İşletmecisinin bilgilendirilmesinden, sorumludur.

(2) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından teminatlar ve fatura ödemelerine ilişkin olarak kullanılan bilgisayar, yazılım ya da teknolojik altyapının beklenmedik bir şekilde arızalanması ve ilgili mevzuat doğrultusunda tamamlanması gereken süreçlerin bildirilen süre zarfında tamamlanamayacağına ortaya çıkması durumunda, alınan tedbirler ve öneriler hakkında merkezi uzlaştırma kuruluşu, Piyasa İşletmecisini ivedilikle bilgilendirir ve bu arızanın ivedilikle çözülmesi için her türlü tedbiri alır.

(3) Piyasa katılımcıları tarafından TL cinsinden sunulan nakit teminatlar en iyi gayret esasıyla nemalandırılır. Nemalandırmaya ilişkin usul ve esaslar merkezi uzlaştırma kuruluşunun yasal sorumluluğunda olup söz konusu nemalandırma işlemi günün piyasa koşullarına göre en iyi gayret gösterilmek suretiyle merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından gerçekleştirilir. Nema tutarı, fon yönetim komisyonu, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve yasal yükümlülükler düşülerek ilgili piyasa katılımcısı hesabına bir sonraki iş günü aktarılır.

(4) Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından sunulan teminat saklama ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından alınacak olan hizmet bedeline ilişkin oranlar ile fon yönetim komisyonu oranı merkezi uzlaştırma kuruluşunun görüşü alınarak Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenir ve katılımcılara duyurulur. Bu oranlarda değişiklik olması durumunda, Piyasa İşletmecisi değişen oranları, bu oranların geçerlilik tarihinden en geç bir ay önce ETPYS aracılığıyla yayımlar.

(5) Piyasa katılımcısının, söz konusu aylık hizmet komisyonunu tebliğ tarihini takip eden altı iş günü içerisinde ödememesi durumunda uygulanacak hükümler merkezi uzlaştırma kuruluşu katılımcı anlaşmasında yer alır.

Teminat

MADDE 29- (1) Piyasa katılımcıları, piyasaya ilişkin yükümlülüklerini yerine getirememesi veya faaliyetlerini gerçekleştirememesi durumunda, katılımcılar arasındaki nakit akışının sürekliliğini; piyasa katılımcısının ödemesini zamanında gerçekleştirememesi durumunda ise alacaklı durumda olan diğer piyasa katılımcılarının güvence altına alınmasını sağlamak üzere teminat sağlar.

(2) Fatura son ödeme tarihi geçmemiş birincil ve ikincil karbon piyasaları işlemleri için, piyasa katılımcısının faturasına yansımaları öngörülen tutarlar ile seans içerisindeki teklifler için teminat hesaplanır.

(3) Piyasa katılımcılarının birincil karbon piyasası işlemlerine ilişkin teminat tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır;

$$TİHT_{p,d} = PİT_{p,d} + ET_{p,d}$$

$$PİT_{p,d} = \left(\sum_{k=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,k,r} \times ATF_{p,k,r} + \sum_{k=1}^g \sum_{a=1}^h AEM_{p,k,a} \times AEF_{p,k,a} \right)$$

$$ET_{p,d} = \left[\left(\sum_{k=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,k,r} + \sum_{k=1}^g \sum_{a=1}^h AEM_{p,k,a} \right) \times PİÜT_{p,k} \times (1 + GKO_d) \right] + [PİT_{p,d,a} \times (GKO_d)]$$

(4) Üçüncü fıkradaki formülde geçen;

$T\dot{I}HT_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,
 $P\dot{I}T_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli piyasa işlem teminat tutarını,
 $E\dot{T}_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli ek teminat tutarını
 $ATM_{p,k,r}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu “r” alış teklifinin miktarını,
 $ATF_{p,k,r}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu “r” alış teklifinin fiyatını,
 $AEM_{p,k,a}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin miktarını,
 $AEF_{p,k,a}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin fiyatını,
 $PI\dot{U}T_{p,k}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin birim piyasa işletim ücretini,
 GKO_d : “d” gününde ilgili mevzuat çerçevesinde yürürlükte olan güncel KDV oranını,
b : “p” piyasa katılımcısının teklif sunduğu kontrat sayısını,
c : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu teklif sayısını,
g : “p” piyasa katılımcısının alışı yönlü eşleşmesi bulunan kontrat sayısını,
h : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin alışı yönlü eşleşme sayısını,
ifade eder.

(5) Piyasa katılımcılarının spot karbon piyasası işlemlerine ilişkin teminat tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$T\dot{I}PT_{p,d} = \dot{I}P\dot{I}T_{p,d} + \dot{I}E\dot{T}_{p,d}$$

$$\dot{I}P\dot{I}T_{p,d} = \max \left[\left(\sum_{k=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,k,r} \times ATF_{p,k,r} + \sum_{k=1}^e \sum_{a=1}^f AEM_{p,k,a} \times AEF_{p,k,a} - \sum_{k=1}^g \sum_{s=1}^h SEM_{p,k,s} \times SEF_{p,k,s} \right), 0 \right]$$

$$\dot{I}E\dot{T}_{p,d} = \left\{ \left(\sum_{k=1}^b \sum_{r=1}^c ATM_{p,k,r} + \sum_{k=1}^e \sum_{a=1}^f AEM_{p,k,a} + \sum_{k=1}^b \sum_{l=1}^c STM_{p,k,l} + \sum_{k=1}^g \sum_{s=1}^h SEM_{p,k,s} \right) \times PI\dot{U}T_{p,k} \times (1 + GKO_d) \right\} + \{ \dot{I}P\dot{I}T_{p,d} \times GKO_d \}$$

(6) Beşinci fıkradaki formülde geçen;

$T\dot{I}PT_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot karbon piyasasına teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,

$\text{İPİT}_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot karbon piyasasına teklif sunmak için gerekli piyasa işlem teminat tutarını,
 $\text{İET}_{p,d}$: “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot karbon piyasasına teklif sunmak için gerekli ek teminat tutarını,
 $\text{ATM}_{p,k,r}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu “r” alış teklifinin miktarını,
 $\text{ATF}_{p,k,r}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu “r” alış teklifinin fiyatını,
 $\text{AEM}_{p,k,a}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin miktarını,
 $\text{AEF}_{p,k,a}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “a” alış eşleşmesinin fiyatını,
 $\text{STM}_{p,k,l}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “l” satış teklifinin miktarını,
 $\text{SEM}_{p,k,s}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “s” satış eşleşmesinin miktarını,
 $\text{SEF}_{p,k,s}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin seans içinde gerçekleşen “s” satış eşleşmesinin fiyatını,
 GKO_d : “d” gününde ilgili mevzuat çerçevesinde yürürlükte olan güncel KDV oranını,
 $\text{PİÜT}_{p,k}$: “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin birim piyasa işletim ücretini,
b : “p” piyasa katılımcısının teklif sunduğu kontrat sayısını,
c : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratı için sunduğu teklif sayısını,
e : “p” piyasa katılımcısının alış yönlü eşleşmesi bulunan kontrat sayısını,
f : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin alış yönlü eşleşme sayısını,
g : “p” piyasa katılımcısının satış yönlü eşleşmesi bulunan kontrat sayısını,
h : “p” piyasa katılımcısının “k” kontratına ilişkin satış yönlü eşleşme sayısını,
ifade eder.

(7) Beşinci fıkraya uyarınca piyasa işlem teminatı hesabına dahil edilen teklifler, eşleşmeleri halinde ilgili formülden yer alan eşleşmeler içerisinde değerlendirilir.

(8) Piyasa katılımcılarının piyasa işlem teminatı hesabındaki teminat tutarının, ilgili katılımcının alış yönlü teklif tutarı ve alış yönlü eşleşme tutarı toplamından varsa satış yönlü eşleşme tutarının dūřölerek hesaplanması ile elde edilen tutar kadarı bloke edilir ve işlem limiti bu oranda azaltılır.

(9) Piyasa katılımcısının piyasa işlem teminatlarındaki bloke;

a) Seansın kapanmasının veya varsa itirazların değerlendirilmesinin ardından, eşleşmemiş ya da kısmen eşleşmemiş alış yönlü tekliflerinin tutarı kadar kaldırılır ve işlem limitleri kaldırılan bloke kadar artırılır.

b) Piyasa katılımcısının fatura ödemesini müteakip yaptığı ödeme tutarı kadar kaldırılır ve işlem limitleri kaldırılan bloke kadar artırılır.

(10) Toplam teminat aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$TT_{p,d} = \sum_{v=1}^u T\dot{I}HT_{p,d,v} + \sum_{y=1}^z T\dot{I}PT_{p,d,y}$$

(11) Onuncu fıkradaki formülden geçen;

TT_{p,d} : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki bulundurması gereken toplam teminat tutarını,
TİHT_{p,d,v} : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki ihaleye teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,
TİPT_{p,d,y} : “p” piyasa katılımcısının “d” günündeki spot karbon piyasasına teklif sunmak için gerekli teminat tutarını,
u : ihale seans sayısını,
z : spot karbon piyasası seans sayısını,
ifade eder.

Teminat olarak kabul edilecek kıymetler

MADDE 30– (1) Teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler aşağıda belirtilmiştir:

- a) Türk lirası
- b) Döviz (ABD doları veya avro)
- c) Bankacılık mevzuatına tabi ve Türkiye’de faaliyet gösteren bankalar tarafından hazırlanmış olan Türk lirası veya döviz cinsinden (ABD doları veya avro) kesin ve süresiz elektronik teminat mektupları
- ç) Bankacılık mevzuatına göre Türkiye’de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankalar ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontr garantisi üzerine bankacılık mevzuatına tabi bankaların düzenleyecekleri Türk lirası veya döviz cinsinden (ABD doları veya avro) kesin ve süresiz elektronik teminat mektupları
- d) Hamiline olmak kaydıyla T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri
- e) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Eurobond’lar

(2) Teminatların Türk lirası karşılıklarının hesaplanması sürecinde; döviz nakit teminatlar ve döviz cinsinden elektronik teminat mektupları için TCMB tarafından hesaplamanın yapılacağı günden bir iş günü önce saat 15:30’da ilan edilen TCMB döviz alış kuru, devlet tahvili ve hazine bonusu için TCMB tarafından hesaplamanın yapılacağı günkü Resmi Gazete’de yayımlanan gösterge niteliğindeki fiyatlar, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Eurobond’lar için merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından belirlenen fiyatlar baz alınır.

(3) Piyasa katılımcıları, sağlamaları gereken teminatları, birinci fıkrada belirtilen teminat olarak kabul edilebilecek kıymetlerden sadece biri ya da birden fazlası ile sağlayabilirler. Verilen teminatlar kısmen veya tamamen, teminat olarak kabul edilen diğer kıymetlerle değiştirilebilir.

(4) Piyasa katılımcısı tarafından teminat olarak sunulan kıymetlere ilişkin yasal mercilerce verilen ihtiyati tedbir kararlarının veya ilgili kıymetlerin kesin teminat niteliğini ortadan kaldıran diğer durumların Piyasa İşletmecisi tarafından öğrenilmesi halinde söz konusu kıymetler ilgili piyasa katılımcısının toplam teminat hesabında dikkate alınmaz.

(5) Nakit Türk lirası ve Türk lirası cinsinden elektronik teminat mektubu dışında teminat olarak kabul edilen kıymetlere ve döviz cinsinden elektronik teminat mektuplarına değerlendirme katsayısı uygulanır. Bu düzenleme kapsamında uygulanacak olan değerlendirme katsayısı, benzer piyasalarda uygulanan değerlendirme katsayıları dikkate alınarak merkezi uzlaştırma kuruluşunun önerisi üzerine Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenerek, ETPYS aracılığıyla piyasa katılımcılarına duyurulur.

(6) Teminatlarla ilgili tüm maliyetler ilgili piyasa katılımcısı tarafından karşılanır.

Teminat işlemlerine ilişkin süreç

MADDE 31– (1) Piyasa İşletmecisi seans sonu işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, piyasa katılımcısı bazında sunulması gereken teminat tutarlarına ilişkin gerekli hesaplamaları

yaparak, piyasa katılımcılarını ve piyasa katılımcısı bazında merkezi uzlaştırma kuruluşunu bilgilendirir. Bir piyasa katılımcısının birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasası faaliyetlerine ilişkin olarak sunmuş olduğu toplam teminat tutarının, sunulması gereken toplam teminat tutarını karşılamaması durumunda ilgili piyasa katılımcısına merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından teminat tamamlama çağrısı yapılır.

(2) Kendisine teminat tamamlama çağrısı yapılan bir piyasa katılımcısı, ilgili birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasası faaliyetlerine devam edebilmek için sunmakla yükümlü olduğu toplam teminatını teminatın niteliğine göre merkezi uzlaştırma kuruluşuna ve/veya Piyasa İşletmecisine sunar.

(3) Merkezi uzlaştırma kuruluşu piyasa katılımcıları tarafından sunulan teminat tutarına ilişkin güncel bilgileri piyasa katılımcısı bazında Piyasa İşletmecisine seans günlerinde 09:00-17:00 saatleri arasında bildirir.

(4) Piyasa katılımcıları birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasasında işlem yapabilmeleri için gereken teminatı, saat 09:00-17:00 arasında teminatın niteliğine göre merkezi uzlaştırma kuruluşuna ve/veya Piyasa İşletmecisine sunar.

Teminatların iadesi

MADDE 32– (1) Piyasa katılımcısının, sunmuş olduğu teminatların toplam tutarının, sunması gereken toplam teminat tutarından büyük olması durumunda fazla teminat tutarı, söz konusu teminatın kısmen iadeye uygun olması durumunda ve piyasa katılımcısının talebi üzerine merkezi uzlaştırma kuruluşu ve/veya Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcısına iade edilir.

(2) Piyasa katılımcısı tarafından, tüm teminat türleri için gerçekleştirilecek olan bloke edilmemiş teminat tutarlarının çekme işlemleri tam iş günlerinde saat 15:30 ile 17:00 arasında gerçekleştirilebilir.

Uzlaştırma işlemleri

MADDE 33- (1) Birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasasının uzlaştırılmasında tahsisat alışlarına ve/veya satışlarına ilişkin ticari işlem onayları dikkate alınır.

(2) Birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasası kapsamında piyasa katılımcılarının tahsisat alışlarına ilişkin olarak, ilgili seans için ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek borç tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$ETSGAT_{p,s} = \left(\sum_{r=1}^n (ETSGAM_{p,s,r} \times AEF_{p,s,r}) \right)$$

(3) İkinci fıkradaki formülde geçen;

$ETSGAT_{p,s}$:“p” piyasa katılımcısının, “s” seansında gerçekleşen tahsisat alışlarından dolayı ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek borç tutarını,

$AEF_{p,s,r}$:“p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesi için uygulanacak alış yönündeki eşleşme fiyatını,

$ETSGAM_{p,s,r}$:“p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesinden dolayı gerçekleştirmiş olduğu alış miktarını,

n : “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait tahsisat alışları için gerçekleştirmiş olduğu eşleşme sayısını,

ifade eder.

(4) Spot karbon piyasası kapsamında piyasa katılımcılarının tahsisat satışlarına ilişkin olarak, ilgili seans için ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek alacak tutarı aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$ETSGST_{p,s} = \left(\sum_{r=1}^n (ETSGSM_{p,s,r} \times SEF_{p,s,r}) \right)$$

(5) Dördüncü fıkradaki formülde geçen;
ETSGST_{p,s} : “p” piyasa katılımcısının, “s” seansında gerçekleşen tahsisat satışlarından dolayı ilgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek alacak tutarını,
SEF_{p,s,r} : “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesi için uygulanacak satış yönündeki eşleşme fiyatını,
ETSGSM_{p,s,r} : “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait geçerli “r” eşleşmesinden dolayı gerçekleştirmiş olduğu satış miktarını,
n : “p” piyasa katılımcısının, “s” seansına ait tahsisatı satışı için gerçekleştirmiş olduğu eşleşme sayısını,
ifade eder.

Uzlaştırma bildirimleri

MADDE 34– (1) Birincil karbon piyasası ve/veya spot karbon piyasasının uzlaştırma hesaplamaları sonucunda piyasa katılımcılarının her seans için Piyasa İşletmecisine ödeyecekleri ya da Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına ödenecek tutarları içeren ön uzlaştırma bildirimleri, seans günü saat 16:00’ya kadar, nihai uzlaştırma bildirimleri ise, seans günü saat 17:00’ye kadar ETPYS aracılığı ile ilgili piyasa katılımcılarına duyurulur.

(2) Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına duyurulan birincil karbon piyasası ve/veya spot karbon piyasasına ilişkin ön ve nihai uzlaştırma bildiriminde asgari olarak aşağıda belirtilen kalemler yer alır:

- a) Katılımcının birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasası kapsamında alışlarına ilişkin tahsisat miktarı ve borç dökümü
- b) Katılımcının spot karbon piyasası kapsamında satışlarına ilişkin tahsisat miktarı ve alacak dökümü
- c) Fatura ödemelerine ilişkin gecikme zammı kalemleri
- ç) İlgili piyasa katılımcısına tahakkuk ettirilecek piyasa işletim ücreti
- d) Düzeltme kalemi

Piyasa İşletmecisi tarafından alınacak ücretler

MADDE 35- (1) Piyasa katılımcıları tarafından birincil ve ikincil karbon piyasalarında gerçekleştirilen işlemler için tahsil edilecek piyasa işletim ücretleri her yıl Kurum tarafından belirlenir.

(2) Piyasa işletim ücreti aşağıda belirtilen kalemlerden oluşur:

- a) Yıllık katılım ücreti
- b) Birincil karbon piyasasında gerçekleşen alış ve ikincil karbon piyasasında gerçekleştirilen alış satış işlemleri için belirlenen ücret

(3) Yıllık katılım ücreti, piyasalara ilk kez kayıt yaptıran piyasa katılımcıları için kayıt işlemlerinin tamamlanmasını müteakip ilk faturada ve piyasa katılımcısı olmaya devam eden piyasa katılımcıları için ise her yıl için ocak ayındaki ilk faturada yıllık katılım ücreti kalemi olarak yer alır. Yıllık katılım ücreti söz konusu fatura kapsamında tahsil edilir ya da varsa piyasa katılımcısının alacaklarından mahsup edilir. Yıllık katılım ücreti piyasa katılımcısının piyasadan çıkması durumunda iade edilmez.

Faturalama işlemleri

MADDE 36- (1) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildirimlerinin ETPYS aracılığı ile ilgili piyasa katılımcılarına duyurulduğu günü takip eden iş günü, birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildiriminde yer alan tutarlara göre faturaları düzenler. Birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildiriminin yayımlanma tarihi, piyasa katılımcıları için fatura tebliğ tarihi olarak kabul edilir.

(2) Piyasa İşletmecisi, birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildiriminin ETPYS aracılığı ile ilgili piyasa katılımcılarına duyurulduğu günden itibaren, piyasa katılımcısı adına düzenlenmiş olan faturalara istinaden borç/alacak bilgilerini merkezi uzlaştırma kuruluşuna bildirir.

(3) Ödeme yapılacak piyasa katılımcıları, birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildiriminin ETPYS aracılığı ile ilgili piyasa katılımcılarına duyurulduğu günden itibaren en geç 7 gün içinde, birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildiriminde yer alan tutarlara göre düzenlediği faturayı Piyasa İşletmecisine gönderir.

(4) Birincil ve ikincil karbon piyasaları uzlaştırma sonuçlarına göre oluşan tutarlar, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa istinaden T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının her yıl yayımladığı tahakkuktan vazgeçme sınırının altındaysa, bu sınıra ulaşıncaya kadar oluşan tutarlara faturalarda yer verilmeyebilir. Yıl içinde söz konusu uzlaştırma tutarları toplamı, tahakkuktan vazgeçme sınırına ulaştığı ay toplam tutara birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildiriminde yer verilir ve buna göre fatura düzenlenir. Yıl içinde bu sınıra ulaşılmadığı takdirde yılsonunda toplam tutara birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildiriminde yer verilir ve buna göre fatura düzenlenir. Tahakkuktan vazgeçme sınırı her yıl Piyasa İşletmecisi tarafından duyurulur.

Ödemeler ve tahsilatlar

MADDE 37- (1) Piyasa katılımcılarına uzlaştırmaya ilişkin iletilen faturaların bedelleri, aynı piyasa katılımcısının fatura alacaklısı olması durumunda alacak tutarı toplamı fatura bedelinden düşülmek kaydı ile borçlu piyasa katılımcıları tarafından aracı bankalar aracılığıyla Piyasa İşletmecisinin merkezi uzlaştırma kuruluşundaki hesabına en geç fatura tebliğ tarihini takip eden ikinci iş günü ödenir.

(2) Piyasa katılımcıları tarafından Piyasa İşletmecisine iletilen faturaların bedelleri, aynı piyasa katılımcısının fatura borçlusu olması durumunda borç tutarı toplamı fatura bedelinden düşülmek kaydı ile Piyasa İşletmecisi tarafından alacaklı piyasa katılımcılarına yapılacak ödemeler, en geç fatura tebliğ tarihini takip eden üçüncü işgünü içerisinde, ilgili seans için piyasa katılımcılarından tahsil edilen tüm tutarların net alacak tutarlarına oranına göre, Piyasa İşletmecisinin merkezi uzlaştırma kuruluşundaki hesabından, aracı bankalar kullanılarak ödenir.

(3) Merkezi uzlaştırma kuruluşu, sunmuş olduğu teminat yönetimi ve nakit takas hizmetine ilişkin olarak piyasa katılımcılarının ödemesi gereken hizmet bedellerini, aylık bazda piyasa katılımcılarına bildirir. Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından piyasa katılımcılarına iletilen hizmet bedelleri, bu bedelin tebliğ tarihini takip eden üç iş günü içerisinde merkezi uzlaştırma kuruluşuna ödenir. Piyasa katılımcısının, söz konusu aylık hizmet komisyonunu, tebliğ tarihini takip eden altı iş günü içerisinde ödememesi durumunda uygulanacak hükümler piyasa katılımcısı ile merkezi uzlaştırma kuruluşu arasında yapılacak olan anlaşmada yer alır.

(4) Piyasa katılımcıları, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından kendilerine yapılacak fatura ödemelerine ilişkin olarak tek bir aracı banka ile çalışırlar; ancak, merkezi uzlaştırma kuruluşuna yapacakları ödemelere ilişkin olarak birden fazla banka ile çalışabilirler. Piyasa katılımcıları, merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından kendilerine yapılacak fatura ödemelerine

ilişkin birlikte çalışacakları aracı bankayı bildirme ve değiştirme işlemlerini merkezi uzlaştırma kuruluşu sistemleri aracılığıyla gerçekleştirebilirler.

(5) Merkezi uzlaştırma kuruluşu ve aracı bankalar tarafından teminatlar ve fatura ödemelerine ilişkin olarak kullanılan bilgisayar, yazılım ya da teknolojik altyapının beklenmedik bir şekilde arızalanması ve bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda tamamlanması gereken süreçlerin belirlenmiş olan süre zarfında tamamlanmayacağına ortaya çıkması durumunda, aracı banka merkezi uzlaştırma kuruluşunu, merkezi uzlaştırma kuruluşu Piyasa İşletmecisini ivedilikle bilgilendirir. Bu durumda, Piyasa İşletmecisi, süreçlerin tamamlanabilmesi için yeni süreler belirler ve bu değişikliklerle ilgili piyasa katılımcılarını bilgilendirir.

(6) İlgili uzlaştırma dönemine ilişkin olarak hem alacaklı hem de borçlu olan piyasa katılımcıları için faturaya esas uzlaştırma bildirimini yayımlanmasını ve alacak faturasının Piyasa İşletmecisine tebliğ edilmesini müteakiben alacak ve borçlar arasında mahsuplaşma işlemi otomatik olarak yapılır.

Fatura ödemelerinin yapılmaması

MADDE 38- (1) Piyasa katılımcısının, söz konusu faturadan kaynaklanan net borcunu, fatura tebliğ tarihini takip eden iki iş günü içerisinde ödememesi halinde, ödenmesi gereken tutara temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faizi oranı, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen faiz oranıdır. Merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından günlük olarak hesaplanan temerrüt faizi tutarlarının toplamları faturaya esas değer olarak kabul edilir. Temerrüt faizine ilişkin bedeller ilgili uzlaştırma bildiriminde gecikme zammı kalemi olarak belirtilir ve ilgili piyasa katılımcısının faturasına yansıtılır.

(2) Piyasa katılımcısının serbest cari hesabında bulunan tutarın ve/veya sunması gereken toplam teminat tutarının üzerinde olan Türk lirası cinsinden nakit teminat tutarının ilgili fatura bildirimine ilişkin piyasa katılımcısının borcunu karşılayacak seviyede olması durumunda, söz konusu borç bu tutarlardan otomatik olarak karşılanır ve ilgili piyasa katılımcısı temerrüde düşmez.

(3) Piyasa İşletmecisinin piyasa katılımcılarına ödeme yapacağı fatura bedelini, fatura tebliğ tarihini takip eden üç iş günü içerisinde ödememesi halinde, ödenmesi gereken tutara temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faizi oranı, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen faiz oranıdır. Temerrüt faizine ilişkin bedeller ilgili uzlaştırma bildiriminde gecikme zammı kalemi olarak belirtilir ve Piyasa İşletmecisine düzenlenen faturaya yansıtılır.

(4) Piyasa katılımcısının, söz konusu fatura bedelini, fatura tebliğ tarihini takip eden iki iş günü içerisinde ödememesi durumunda sırasıyla;

- a) Öncelikle piyasa katılımcısının cari hesabına,
- b) Türk lirası cinsinden nakit teminat fazlasına,
- c) Türk lirası cinsinden nakit teminatına,

başvurulur. Bu tutarların borcu karşılamaması durumunda, piyasa katılımcısının ayrıca bir ihtara gerek olmaksızın fatura temerrüdüne düştüğü kabul edilir. Temerrüde düşen piyasa katılımcısının diğer teminatlarına başvurulur. Temerrüde düşen piyasa katılımcısının birincil ve ikincil karbon piyasalarında işlem yapması engellenir. Söz konusu ihlal, Piyasa İşletmecisi tarafından Kuruma raporlanır. Ayrıca fatura temerrüdüne düşen piyasa katılımcısına ilişkin olarak, yasal yollara başvurulur.

(5) Ödemeler ve teminatlara ilişkin yükümlülüklerin bu Yönetmelikte belirtilen süreler içinde Piyasa İşletmecisi ve merkezi uzlaştırma kuruluşu tarafından kullanılan bilgisayar, yazılım ya da teknolojik altyapının beklenmedik bir şekilde arızalanması ve merkezi uzlaştırma

kuruluşu ile ilgili olan arızaların Piyasa İşletmecisine geçerli sebeplerle raporlanması halinde, Piyasa İşletmecisine ve piyasa katılımcısına temerrüt faizi uygulanmaz.

(6) Piyasa katılımcılarına 36 ncı maddenin dördüncü fıkrasına göre uygulanacak tahakkuktan vazgeçme sınırı dikkate alınarak belirlenen asgari temerrüt matrahı ve asgari temerrüt faizi tutarı Piyasa İşletmecisi tarafından ETPYS aracılığıyla duyurulur. Asgari temerrüt matrahının altındaki tutarlara temerrüt cezası uygulanmaz.

(7) Temerrüde düşen piyasa katılımcılarının, birincil ve ikincil karbon piyasalarına ilişkin tüm mali yükümlülüklerini yerine getirmesi halinde temerrüt hali sona erer.

YEDİNCİ BÖLÜM

İtirazlar, Arıza Prosedürleri, Çeşitli ve Son Hükümler

Ticari işlem onayı itiraz süreci

MADDE 39- (1) Birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasasında, piyasa katılımcılarına, ticari işlem onaylarına ilişkin bildirimlerde hata bulunması durumunda itiraz edebilmeleri için bildirimden sonra 20 dakika süre tanınır. İtirazlar sadece itirazın süresinde yapılmış olması ve hatanın Piyasa İşletmecisinden kaynaklanması durumunda kabul edilir. Piyasa İşletmecisi yapılan itirazlara itiraz bildirim süresinin sona ermesinden başlamak üzere 20 dakika içerisinde cevap verir. İtirazın kabul edilmesi durumunda, Piyasa İşletmecisi düzeltilmiş ticari işlem onayını ilgili piyasa katılımcılarına gönderir.

(2) Yapılan itiraz, ilgili piyasa katılımcısının yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz. Kendisine tanınan süre içinde itirazda bulunmayan piyasa katılımcısı, ticari işlem onayını tüm içeriğiyle birlikte kabul etmiş sayılır. Yapılan ticari işlem onayları, itiraz süresinin tamamlanmasından sonra içerdikleri fiyat ve miktarlar çerçevesinde sözleşme niteliği kazanır.

(3) İhaleye ilişkin itiraz olması durumunda, Piyasa İşletmecisi itirazı değerlendirerek itirazın bu Yönetmelik ile belirlenen esaslara aykırılık içermesi halinde ilgili seansı iptal edebilir ve piyasa katılımcılarına ETPYS ve diğer iletişim kanalları ile aracılığıyla gerekli duyuruyu yapar.

(4) Bir kontrata ilişkin itiraz olması durumunda, Piyasa İşletmecisi itirazı değerlendirerek itirazın bu Yönetmelik ile belirlenen esaslara aykırılık içerdiğine dair ciddi şüphe oluşması halinde ilgili kontratı askıya alabilir ve piyasa katılımcılarına ETPYS vasıtasıyla gerekli duyuruyu yapar.

Uzlaştırma bildirimlerine ve/veya faturalara itiraz

MADDE 40- (1) Piyasa katılımcıları, uzlaştırma bildirimlerine ve/veya faturalara ilişkin Piyasa İşletmecisine itirazda bulunabilir. İtiraz başvurularında, itiraz sebeplerinin belirtilmesi zorunludur.

(2) Ön uzlaştırma bildirimlerine itiraz başvuruları, ön uzlaştırma bildiriminin yayımlandığı gün saat 16:30'a kadar ETPYS aracılığıyla yapılır.

(3) Ön uzlaştırma bildirimine ilişkin yapılan itirazlar Piyasa İşletmecisi tarafından aynı gün saat 16:45'e kadar sonuçlandırılır ve itiraz sonuçları ilgili piyasa katılımcısına ETPYS üzerinden veya yazılı olarak bildirilir.

(4) Fatura itiraz başvuruları, Piyasa İşletmecisine faturanın tebliğ tarihinden itibaren sekiz gün içerisinde yazılı olarak yapılır.

(5) Piyasa katılımcılarının uzlaştırma bildirimlerine ve/veya faturalara itirazda bulunmaları, ödeme yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

(6) Piyasa katılımcıları, birincil ve ikincil karbon piyasaları nihai uzlaştırma bildirimlerine ilişkin yazılı olarak itirazda bulunabilir. İtiraz başvurularında, itiraz sebeplerinin belirtilmesi zorunludur. İtiraz başvuruları itiraz başvurusunu takip eden 10 iş günü içerisinde

Piyasa İşletmecisi tarafından değerlendirilerek sonuçlandırılır ve itirazın kabul edilmesi halinde gerekli düzeltme işlemi gerçekleştirilir.

(7) Piyasa İşletmecisinin bu madde kapsamındaki bir itiraz olmaksızın yapılan bir hatayı tespit etmesi halinde gerekli düzeltme işlemi yapılır.

(8) Piyasa İşletmecisi tarafından varılan sonuca ilişkin ihtilaflar, piyasa katılımcılarının başvuruları üzerine Kurum tarafından incelenir.

Arıza prosedürü

MADDE 41- (1) Piyasa İşletmecisinin birincil karbon piyasası ve spot karbon piyasası faaliyetlerinin yürütülmesinde kullandığı bilgisayar, yazılım veya diğer teknolojik altyapılarda işlemlerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini engelleyecek nitelikte problemler oluşması, ETPYS’de bakım yapılması veya Piyasa İşletmecisinin kullandığı iletişim hatlarının kesilmesi durumunda ETPYS arıza ve bakım süreçleri uygulanır.

(2) Piyasa İşletmecisi; ETPYS’nin arızalanması, ETPYS’de bakım yapılması veya bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda tamamlaması gereken süreçleri belirlenmiş olan sürede tamamlayamayacağına ortaya çıkması durumunda süreçlerin tamamlanabilmesi için yeni süreler belirler ve birincil karbon piyasasında arızanın çözülemeyeceği durumlarda seans iptal edebilir, spot karbon piyasasında ilgili kontratları askıya alır. ETPYS arıza süreçlerinin sona erme zamanı Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına duyurulur. ETPYS bakım zamanlarının başlama ve sona erme zamanı Piyasa İşletmecisi tarafından piyasa katılımcılarına duyurulur. Birincil karbon piyasasında seansın arıza sebebi ile iptali halinde söz konusu arızaya ilişkin hususlar Kuruma raporlanır.

(3) Birincil karbon piyasasında seansların iptal olması halinde Piyasa İşletmecisi ivedilikle piyasa katılımcılarını bilgilendirir, ihale takvimini yeniden düzenler ve iptal olan seansa piyasaya sunulmuş tahsisatlar sonraki ihalelerde satışa sunulabilir.

(4) Piyasa İşletmecisi, ETPYS’nin arızalanmaması için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. ETPYS arıza ve bakımları sebebiyle ortaya çıkan ilave maliyetlerden ve zararlardan Piyasa İşletmecisi sorumlu tutulamaz.

Devir ve temlik

MADDE 42- Bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülüklerle ilgili olarak yapılan; devir, temlik ve taşınır rehinleri Piyasa İşletmecisine karşı hüküm ifade etmez. Bu Yönetmelik kapsamındaki alacak ve haklar ise ancak Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenen hususlara uygun olarak ve Piyasa İşletmecisinden onay almak kaydıyla rehin ve temlik edilebilir.

Yürürlük

MADDE 43- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 44- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.